

Why Russia Wants to Buy Mistral Class Warships

Abstrakt:

Ruská armáda prochází změnou pojetí možného ozbrojeného konfliktu. Nepřipravuje se na jeden velký konflikt jako tomu bylo v období bipolárního světa, ale hlavní důraz je položen na zasazení sil oblastech ruského zájmu, tj. v post-sovětských republikách. Ruské ozbrojené síly by měly být schopné účastnit se současně až tří regionálních konfliktů. Proto v ruské armádě probíhají nepřetržité organizační a technologické změny. Součástí budování moderních ozbrojených sil je i akvizice francouzských plavidel třídy Mistral. Téma je zvláště aktuální v kontextu ukrajinské krize.

Abstract:

The Russian armed forces are influenced by a new concept of possible armed conflict. At present, Russian forces are not preparing themselves to one massive conflict, as in the period of bi-polar world, but the main stress is put on power-projection, into the spheres of Russian interests, i. e. into post-soviet republics. The Russian armed forces ought to be able partake in three regional conflicts simultaneously. That's why organizational and technological changes are presently in motion. The acquisition of French first Mistral-class vessels is an organic part of this process. The theme is particularly topical in the context of the current Ukrainian crisis.

Klíčová slova:

Ruské ozbrojené síly, vojenské námořnictvo, nákup vojenských technologií od Francie, lodě třídy Mistral, akvizice, vylodovací plavidla.

Key words:

Russian armed forces, navy, purchase of military technologies from the French Republic, Navy's Mistral-class vessels, acquisition, amphibious assault ships.

Úvod

Ruské výrobní a výzkumné kapacity jsou v současné době zastaralé a tváří v tvář této realitě došlo v minulosti k opuštění používání domácích zbraní a Ruská federace se začala soustředit i na akvizici moderních technologií ze zahraničí. Tento krátký text pojednává o akvizici moderních francouzských vyloďovacích plavidel třídy Mistral, které budou mít zásadní vliv na akceschopnost ruského námořnictva v lokálních konfliktech v postsovětském regionu. Tento region je v současné době tvořen členskými státy NATO a EU (Litva, Lotyšsko, Estonsko) i státy, jež mají o členství v těchto organizacích eminentní zájem (Gruzie, Ukrajina). Francie, jako spojenec těchto zemí a člen NATO a EU, tak v současné době přispívá k rozvoji ruské armády, která přitom svojí rétorikou i svými akcemi směřuje k zastrašování postsovětských republik.

V první části je krátce hodnoceno vystoupení vyloďovacích kapacit ruské armády v rámci války v Gruzii a zároveň jsou lodě třídy Mistral zasazeny do rámce ruské rétoriky optikou tohoto konfliktu. Poté je krátce představena třída lodí Mistral a odůvodněna akvizice těchto plavidel ruskou armádou. Poslední část je věnována znovutevření tématu této akvizice v kontextu politické krize na Ukrajině.

Kontext války v Gruzii

Admirál Vladimir S. Vysotskij se v souvislosti s nákupem nechal slyšet, že vše, čeho se ruským námořním silám podařilo dosáhnout za 26 hodin v průběhu války s Gruzii v roce 2008, by zvládla loď třídy Mistral do 40 minut, [1] čímž by mohlo dojít k otevření druhé fronty a rychlejší porážce gruzínských ozbrojených sil. [2] V průběhu námořních operací v rámci konfliktu v Gruzii nasadila Ruská federace tři vyloďovací plavidla z Černomořské flotily: Cesar Kunikov (třída Ropucha I), [3] Jamal (Ropucha I) [4] a Saratov (Alligator). [5, 6] Vyloďovací operace byla úspěšná a lodě do oblasti dopravily celkem 4000 mužů společně s těžkou technikou. [7]

Tato operace se nesetkala s téměř žádným odporem a tak otestovala schopnosti ruského námořnictva jen velmi limitovaným způsobem. [8, 9] Přesto někteří komentátoři zmiňují, že vylodění provázely problémy [10] vyžadující reformu i v této oblasti, která by měla obnášet zejména akvizici moderních zahraničních technologií. [11] Nejedná se navíc pouze o urychlené možnosti výsadku na pevninu, ale také o zajištění velicí platformy pro moderní vedení boje, k čemuž je možné lodě třídy Mistral použít. [12, 13] V kontextu současné krize na Ukrajině se tak dostává akvizice lodí třídy Mistral do nového kontextu a opět se jí dostává pozornosti.

Třída Mistral

Kontrakt na dodávku dvou lodí třídy Mistral byl podepsán v lednu 2001 a stavba prvního kusu, Mistral, začala v červenci 2003. Loď byla spuštěna na vodu v říjnu 2004. Druhá loď, Tonnerre, začala v srpnu 2003 a spuštěna na vodu 2005. [14] Po pozitivních odezvách ze strany francouzského námořnictva, mj. po nasazení v operaci Baliste, [15, 16] bylo v dubnu 2009 objednáno i třetí plavidlo, které vyplulo pod jménem

Dixmude, které je operačně používáno od roku 2013. Schopnosti těchto plavidel se prokázaly i v rámci mezinárodních cvičení, kde plavidlo Mistral často působí v roli vlajkové lodi francouzských námořních sil účastnících se cvičení, [17] vzhledem ke svému vybavení moderními datovými a komunikačními systémy (Thales Syracuse III a CMS senzory odvozené z DCN Senit 8). [18]

Plavidlo Dixmude bylo také využito k přepravě nasazených vojáků a bojové techniky z Toulonu do Guinejského zálivu v rámci operace Sangaris. [19] Plavidla této třídy jsou schopna dopravit do místa určení 16 středních či těžkých helikoptér, menší vylodovací plavidla, 450-900 mužů a 40 hlavních bojových tanků Leclerc. [20]

Důvody akvizice

Plavidla třídy Ropucha I a Alligator, která byla nasazena v rámci konfliktu v Gruzii, jsou výrazně menší ve srovnání s plavidly třídy Mistral. [21] Nákladní prostor pro bojovou techniku je možná srovnatelný, avšak třída Mistral pojme více mužů pro pěchotní výsadek a zároveň umožňuje, jak je výše uvedeno, pojmout i 16 středních či těžkých vrtulníků. To jim umožňuje, zejména při plánovaném nasazení útočných vrtulníků Kamov-Ka52K, [22, 23, 24] poskytnout podporu, které současná ruská plavidla nejsou schopna. [25, 26]

Ruská armáda navíc prochází změnou paradigmatu, kdy již není nutné soustředit se na jeden definitivní všeobíhající konflikt, ale nasazovat své síly v oblasti zájmu (tedy zejména postsovětských republikách), a účastnit se simultánně až tří regionálních konfliktů v těchto oblastech. [27] I z tohoto důvodu je tedy vhodné doprovodit probíhající organizační změny akvizicí plavidel třídy Mistral, protože současné výrobní a technologické kapacity Ruské federace jsou často zastaralé. [28] Reverzní inženýrství získaných technologií nebo jejich licencovaná produkce jsou tak vítaným způsobem modernizace jak bojových prostředků, tak i výzkumných a konstrukčních kapacit. [29]

Akvizice

K podpisu smlouvy o výrobě dvou lodí třídy Mistral došlo v roce 2011, [30] ale ještě před samotným podpisem samotná idea této akvizice vyvolala nesouhlasné reakce z mnoha směrů. V kontextu výše uvedeného prohlášení admirála Vysotského se Francie dočkala kritiky ze strany Gruzie. Kritika ze strany Litvy, Lotyšska a Estonska na sebe, vzhledem k jejich geografické blízkosti k Rusku, energetické závislosti na něm a členství v NATO, také nenechala dlouho čekat. [31] Např. litevská ministryně obrany Rasa Juknevičienė a lotyšský ministr zahraničních věcí Māris Riekstiņš prohlásili, že by považovali za vhodné, kdyby byl tento obchod předložen Francii ke konzultacím jejich partnerům v rámci EU a spojencům v rámci NATO. [32]

Dle některých komentářů akvizice lodí třídy Mistral jednoznačně zvyšuje zranitelnost zejména malých zemí v sousedství, které budou muset dělit své zdroje mezi pozemní a pobřežní vojsko, [33] což je rozhodně případ všech výše uvedených oponentů tohoto obchodu.

Bez ohledu na protesty je v současné době v loděnicích v Saint-Nazaire budováno plavidlo Vladivostok a plavidlo Sevastopol. K dodání má u prvního dojít v průběhu tohoto roku, u druhého pak v roce příštím. [34] Z některých zdrojů vyplývá, že druhá část obchodu, kterou je vybudování dvou plavidel třídy Mistral v ruských loděnicích, se neuskuteční, [35, 36] mimo jiné i z důvodu personálních změn na ruské straně.

Znovuotevření otázky v kontextu ukrajinské krize

Po vyhocení bezpečnostní situace na Ukrajině a po zabrání Krymu ruskou armádou je nutné ptát se, zdali opravdu akvizice lodí třídy Mistral ruským námořnictvem neohrožuje bezpečnostní situaci východních hranic NATO. Rusko je po událostech na Ukrajině cílem sankcí ze strany mezinárodního společenství, zejména USA a EU, a tak je nákup vojenských technologií od Francie v hodnotě 1,2 miliardy euro terčem kontroverze. Tlak na vypovězení kontaktu je na Francii vyvíjen zejména ze strany USA, [37] nicméně Rusko nedávno oznámilo, že na kontraktu se nic nemění a vše pokračuje podle původního plánu. [38]

Argument Francie, že by pozdržení dodávky či zrušení smlouvy poškodilo více Paříž než Moskvu, [39] je pochopitelný (ve hře je mimo jiné i 1,2 miliardy euro smluvní pokuty) a lpění na smlouvě v duchu principu *pacta sunt servanda* (smlouvy se mají dodržovat) obdivuhodné.

Pokračující prodej za současné bezpečnostní situace je způsobilý vytvořit nebezpečný precedens. Bezpečnost východních hranic bude zásadně ztížena, zároveň dochází k vyslání nesprávného signálu jak východním členským zemím, tak i zájemcům o členství v NATO. Stovky pracovních míst a příjmy do státní poklady v současné době zřejmě převáží i vzhledem k francouzské ekonomické situaci, protože např. německá společnost Rheinmetall dodávky do Ruska dočasně pozastavila již v březnu tohoto roku. [40]

Závěr

Akvizice lodí třídy Mistral představuje vítanou modernizaci ruských sil ve vztahu k jejich vylodovací kapacitám. Jedná se o moderní plavidla, která zřejmě částečně nahradí zastaralé ruské kapacity. Možnost reverzního inženýrství moderních technologií je také zajisté vítanou součástí této akvizice. Dojde tedy k usnadnění aplikovaného výzkumu některých technologií.

Vojenský cíl této akvizice je tedy zcela očividný. Přesto i politický cíl této akvizice je značný, a tím je poukaz na utilitární pojetí spojenectví v rámci NATO a EU. Francie poskytuje moderní vojenské technologie státu, který je možné vnímat jako oponenta režimům v některých prozápadních postsovětských republikách.

Zatímco krize na Ukrajině pokračuje, na francouzské území doráží několik stovek ruských námořníků, kteří se budou cvičit ve schopnostech ovládat nové lodě a nové technologie, které tato plavidla obsahují. Tato akvizice tak je mistrným politickým tahem Ruské federace, který vráží klín mezi členy NATO, a zároveň posiluje vojenské vlastní vojenské kapacity.

Použitá literatura a odkazy:

- [1] CARVAJAL, Doreen. French Deal to Sell Ships to Russians Is Criticized. In *NYTimes.com* [online]. 2009 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://www.nytimes.com/2010/12/29/world/europe/29france.html?_r=0.
- [2] GORENBURG, Dmitry. How much of a threat to NATO is the Mistral sale? In *Russian Military Reform* [online]. 2011, 12. 7. 2011 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://russiamil.wordpress.com/2011/06/30/how-much-of-a-threat-to-nato-is-the-mistral-sale/>.
- [3] KUNIKOV, Tsezar In *Black Sea Fleet: Information Resource* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://flot.sevastopol.info/eng/ship/amphibious/cesar.htm>.
- [4] Yamal. In *Black Sea Fleet: Information Resource* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://flot.sevastopol.info/eng/ship/amphibious/yamal.htm>.
- [5] Saratov. In *Black Sea Fleet: Information Resource* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://flot.sevastopol.info/eng/ship/amphibious/saratov.htm>.
- [6] COHEN, Ariel - Robert E HAMILTON. *The Russian military and the Georgia war: lessons and implications*. Carlisle, PA: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, 2011, x, 100 p. ISBN 15-848-7491-0. Dostupné z <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pdffiles/PUB1069.pdf>. S. 41.
- [7] Facts of aggression committed by the Russian Black Sea Fleet. In *Ministry of Foreign Affairs Georgia* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://www.mfa.gov.ge/index.php?lang_id=ENG&sec_id=461&info_id=7322.
- [8] COHEN, HAMILTON, 2011, op. cit., s. 41.
- [9] LAVROV, Anton a Mikhail BARABANOV. *The Tanks of August*. Moscow: Centre for Analysis of Strategies and Technologies, 2010. ISBN 978-599-0232-013. Dostupné z http://www.cast.ru/files/The_Tanks_of_August_sm_eng.pdf. S. 57-58 a 64-66.
- [10] COHEN, HAMILTON, 2011, op. cit., s. 51.
- [11] Nejedná se přitom o jedinou oblast, kde je možné pozorovat získávání zahraničních technologií - probíhá např. vybavování tanků T-90S výbavou pro noční vidění ve spolupráci s francouzskou společností Thales nebo nákup bezpilotních letounů z Izraele. Viz FELGENHAUER, Pavel. Rearmament Declared the Main Issue in Russian Military Reform. In *The Jamestown Foundation* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=36521#U6kBwvl_sN.
- [12] DEFENSE INDUSTRY DAILY STAFF. Russia Orders French Mistral Amphibious Assault Ships. [online]. 2014 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://www.defenseindustrydaily.com/russia-to-order-french-mistral-lhds-05749/>.
- [13] Mistral Class—Amphibious Assault, France. In *Naval Technology* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://www.naval-technology.com/projects/mistral/>.
- [14] Ibid.
- [15] Point de situation de l'opération Baliste: communiqué de presse EMA du 28/07/06. In *Ministère de la Défense* [online]. 2010, 28. 6. 2010 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://www.defense.gouv.fr/operations/liban/actualites/28-07-06-point-de-situation-de-l-operation-baliste>.
- [16] Dossier: L'opération BALISTE au large du Liban été 2006 [online]. 2007 [cit. 2014-06-24]. ISSN 1629-0370. Dostupné z <http://bpcmistral.free.fr/MIR200701.pdf>.
- [17] NATO's Response Force Conducts Maritime Exercise. In *Allied Command Operations* [online]. 2010, 8. 4. 2010 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://www.aco.nato.int/page272202544.aspx>.
- [18] The Mistral Class Force Projection and Command Vessels. In *European Security & Defense: Défense et Sécurité* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://www.european-security.com/n_index.php?id=5706.
- [19] EICHLER, Jan, Operace Sangaris 2013: Francouzská intervence ve střední Africe, *Vojenské rozhledy*, 2014, roč. 23 (55), č. 2, s. 41-52, ISSN 1210-3292 (print), ISSN 2336-2995 (online). Dostupné z <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/operace-sangaris-2013-francouzska-intervence-ve-stredni-africe>.
- [20] Mistral class: Amphibious assault ship. In *Military Today* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://www.military-today.com/navy/mistral_class.htm.
- [21] BAKER, Patrick Thomas. *A Study of the Russian Acquisition of the French Mistral Amphibious Assault Warships*. 2011. Dostupné z <http://www.sldinfo.com/wp-content/uploads/2014/06/Mistral-Export.pdf>. Thesis. Naval Postgraduate School, Monterey, California. Vedoucí práce Mikhail Tsyppin. S. 38-39.
- [22] French warships for Russia to be armed with Ka-52 helicopters. In *RIA Novosti* [online]. 2010, 14. 8. 2010 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://en.ria.ru/military_news/20100814/160200401.html.
- [23] Russian Navy Plans to Assign 30 Helicopters to Each Mistral. In *RIA Novosti* [online]. 2012, 19. 9. 2012 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://en.ria.ru/military_news/20120919/176054142.html.

- [24] First Ka-52K Choppers for Mistral Ships to be Built in 2013. In *RIA Novosti* [online]. 2012, 30. 10. 2012 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://en.ria.ru/military_news/20121030/177033041.html.
- [25] COHEN, HAMILTON, 2011, op. cit., s. 87.
- [26] BAKER, 2011, op. cit. s. 39-40.
- [27] MCDERMOTT, Roger. Russia's Conventional Armed Forces and the Georgian War. *Parameters: The US Army War College Quarterly* [online]. 2009, roč. 39, s. 65-80 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/parameters/Articles/09spring/mcdermott.pdf>. S. 75-76.
- [28] COHEN, HAMILTON, 2011, op. cit., s. 86-87.
- [29] GORENBURG, Dmitry. The Mistral sale: No reason to panic. In *Russian Military Reform* [online]. 2010, 11. 2. 2010 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://russiamil.wordpress.com/2010/02/11/the-mistral-sale-no-reason-to-panic/>.
- [30] Russia, France sign warship deal. In *RIA Novosti* [online]. 2011, 25. 1. 2011 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://en.ria.ru/russia/20110125/162293281.html>.
- [31] CARVAJAL, 2010, op. cit.
- [32] RETTMAN, Andrew. French warship deal opens wound in EU and NATO. In *EUObserver* [online]. 2010, 11. 2. 2010 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://euobserver.com/foreign/29459>.
- [33] SOCOR, Vladimir. Mistral-Class Ships To Strengthen Russia Over Maritime Neighbours. In *The Jamestown Foundation* [online]. 2011, 27. 6. 2011 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://www.jamestown.org/regions/russia/single/?tx_ttnews%5Bpointer%5D=141&tx_ttnews%5Btt_news%5D=38099&tx_ttnews%5BbackPid%5D=48&cHash=3188cfd85e783d124a164e50f1bea858#U6kzsfl_snU.
- [34] Mistral class amphibious assault ship. In *GlobalSecurity.org* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://www.globalsecurity.org/military/world/russia/mistral.htm>.
- [35] Russia Drops Plans to Build Two Mistral Class Ships – Paper. In *RIA Novosti* [online]. 2012, 21. 12. 2012 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://en.ria.ru/military_news/20121221/178305031.html.
- [36] Mistral Class, *GlobalSecurity.org*, op. cit.
- [37] IRISH, John a Elizabeth PINEAU. Russia Drops Plans to Build Two Mistral Class Ships – Paper. In *Reuters.com* [online]. 2014, 12. 5. 2014 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://www.reuters.com/article/2014/05/12/us-france-russia-mistral-idUSBREA4B08V20140512>.
- [38] French-Russian Mistral Ship Deal Continuing as Planned – Kremlin. In *RIA Novosti* [online]. 2014, 9. 6. 2014 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z http://en.ria.ru/military_news/20140609/190436049/French-Russian-Mistral-Ship-Deal-Continuing-as-Planned--Kremlin.html.
- [39] IRISH, PINEAU, 2014, op. cit.
- [40] Germany suspends Rheinmetall military contract with Russia. In *DW.de* [online]. 2014, 19. 3. 2014 [cit. 2014-06-24]. Dostupné z <http://www.dw.de/germany-suspends-rheinmetall-military-contract-with-russia/a-17508373>.

Možná situace na Ukrajině by teď mohla armádě paradoxně pomoci, že si uvědomíme, že Evropa není zas až tak bezpečná. Přece jen bude větší politická vůle nebo vůle veřejnosti proto, aby peníze z rozpočtu šly do armády, i když někomu to může připadat jako vyhozování peněz.

Pro mne je spíš zajímavá otázka, jak dlouho bude trvat tato krize dejme tomu na Ukrajině a co se stane, až se uklidní. Protože v tom okamžiku se téma obranyschopnosti najednou vytratí a přijdou denní starosti. Musíme uvažovat o obranyschopnosti komplexněji a jediná cesta jak ji udržet v dlouhodobé pozornosti je dostat téma do podvědomí veřejnosti. A politici myslím nesehrávají úplně tu nejdůležitější roli, protože oni sice vytvoří jakési prostředí, ale to nejdůležitější je jak se bude vyvíjet a v čem bude vyrůstat mladá generace, jak se v ní budou vytvářet hodnoty, které potřebují proto, aby byli klasickými občany, se správnou dávkou patriotismu, nacionalismu, ne přehnaného, ale s hrdostí na to, že jsou občany České republiky.

Z rozhovoru s Ing. Františkem Mičánkem (brig. gen. v zál.), ředitelem Centra bezpečnostních a vojensko-strategických studií UO, Co vy na to? Český rozhlas Brno, 8. 5. 2014, dostupné na <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3119747>.